

Проект на Наредба за стандартите за ранно детско развитие

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 07.03.2017 г. - 06.04.2017 г. Неактивна

Номер на консултация: #2515-K

Област на политика: Архив - Здравеопазване

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на здравеопазването

Тип носител: Национално

Периодът на ранното детство (1-3 години) е период на интензивно физическо и нервно-психично развитие на детския организъм. Именно в тази възраст се утвърждават две основни прояви-придвижването и изправеното положение и говорът. Този период се характеризира с интензивно развитие на емоциите и свързването с околната среда. Нервно-психичното развитие е сложен и продължителен процес, започващ още от първите дни след раждането и продължаващ през цялото детство. Този период е най-интензивен през първите три години от живота на детето, които са решаващи за развитието на неговата психика, за формирането на неговата индивидуалност. Едни от предпоставките за благоприятното развитие на нервно-психичното развитие са стимулиращото въздействие на околната среда (предметна и социална) и високото качество на възпитателното въздействие.

Един от приоритетите на правителството на България са инвестициите в областта на детското здраве и образованието и то още от най-ранна възраст с ясното съзнание и убеденост, че ранното детско развитие е инвестиция в икономиката и благосъстоянието на нацията и е свързано с принципите за устойчиво развитие.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на здравеопазването

Адрес: София, София, пл. Света Неделя № 5

Електронна поща: press@mh.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредба за стандартите за ранно детско развитие - вер. 1.0 | 07.03.2017](#)

[Мотиви - вер. 1.0 | 07.03.2017](#)

[Приложения към проект на Наредба за стандартите за ранно детско развитие - вер. 1.0 | 07.03.2017](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Мила Ташкова (06.04.2017 12:52)

Становище на Национална мрежа за децата

Организацията приветства разработването на проекта на Наредбата в съответствие с изискването на чл. 24 от Закона за предучилищното и училищното образование и посочените в мотивите аргументи, свързани с важността на инвестициите в ранното детство.

Считаме, че разработването на концепцията за Наредбата и работата по конкретните текстове **следваше да включи не само представители на МЗ и МОН**, но и представители на други ключови министерства и агенции, отговорни за децата, представители на академичната общност, НПО с опит и експертиза в областта на ранното детство и организации като Уницеф – България и Световна банка, които подкрепят българското правителство в усилията му да изведе ранното детство и интегрираният междусекторен подход като приоритет.

Констатираме, **че проекта на Наредбата не съответства и на визията и принципите, заложи в редица международни и европейски стандарти и насоки в областта на ранното детство.**

Предлагаме към едно от двете Министерства **да се сформира работна група, която да направи преглед на всички постъпили предложения за промени и коментари и да надгради текста на Наредбата.**

Считаме, че е важно **стандартите като приложение да не се обвързват само с постъпването на детето в ясла и/или детска градина, а да обхващат времеви период от раждането до 3 годишна възраст.**

Стандартите за развитие и учене в ранното детство: от раждането до три години представляват изключително добре изработен инструмент, чиито потенциал следва да бъде изцяло оползотворен, което не се случва в настоящия вид на Наредбата, и **предлагаме тя да бъде преработена в съответствие с тях.**

Проектът на Наредба не дава яснота какви са механизмите и инструментите за активно въвличане на родителите и полагащите грижа за децата (разширено семейство, осиновители, приемни родители и др.). **Настояваме за прецизиране, като се включат текстове, свързани със задължителното участие на родителите, включително и в проследяване постиженията на децата, създаване на механизми за регулярна обратна връзка от персонала към полагащите грижи за децата за тяхното развитие и възможни стратегии за стимулиране.**

В Чл. 6 считаме, че участието на психолог или на специалист в сферата на ранното детско развитие следва да бъде задължително, а не „при възможност“. **Същите специалисти следва да бъдат изброени като участници в процеса на прилагане на стандартите**, които са изброени в чл. 8, ал. 2.

Отчитаме като сериозен пропуск липсата на регламентация относно начина и механизмите, по които ще се оценява развитието на децата и ще се проследяват постиженията им спрямо установените стандарти. Чл. 7 определя тази дейност в изключително общи рамки и възлага на комисиите по чл. 6, ал. 2 да определят методите и формите на това проследяване. Настояваме да бъде въведен единен формат, по който да се извършва проследяването и процесът да бъде подробно разписан в наредбата, както и да се случва с включване на родителите и полагащите грижа.

Проектът на Наредба не засяга и случаите, в които едно дете не покрива и не отговаря на стандартите за ранно детско развитие. Предлагаме, при установено изоставяне в развитието на детето, в проекта на Наредба да се включат текстове, които да регламентират и определят рамката на необходимите интервенции, да бъдат задължително въввлечени родителите или полагащите грижи, както и да бъдат информирани за възможностите за ползване на услуги по ранна интервенция.

Конкретното ни предложение е за **редакция на чл. 1, ал. 5**, който постановява, че „Стандартите за ранно детско развитие могат да се прилагат и в детските ясли по чл. 118, ал. 2 от Закона за здравето“, като текста се промени на „Стандартите за ранно детско развитие се прилагат за всички детски ясли, детски градини, родителски кооперативи, услуги и други почасови и дневни форми на образование и грижи за деца на възраст от раждането им до 3 години“.

За нас остава неясен въпросът как на практика ще бъде приложена Наредбата и предвидени ли са програми за обучения на специалистите, работещи с деца, и подобряване на техните компетентности. Считаме, че други ключови елементи за подобряване на всички услуги и различни форми, свързани с образованието и грижата на децата в ранна детска възраст, са и **въвеждането на програми за ранно детско развитие за различните възрастови периоди, промяна на съотношението възрастни – деца в групите и инструменти за оценка на качеството на предоставяните услуги и форми на образование и грижа.**

Пълният текст на становището може да бъде открит на: <http://nmd.bg/>

Автор: Лили Иванова (14.03.2017 20:46)

Кошунство спрямо двегодишните деца

Тази наредба задължителен или пожелателен характер има.Какво значи :"(5) Стандартите за ранно детско развитие могат да се прилагат и в детските ясли по чл. 118, ал. 2 от Закона за здравето съобразно възрастта на децата. "? Нима там не са същите наши деца до 3 год.Защо ще има стандарти само за децата в градините?Защо ще важи само за яслениите групи в градините?Защо никой не обръща внимание ,че в детските градини децата на 2 години са наблъскани в 1-ва група заедно с деца на 3-4 години в групи от по 30 деца или пък в някакви измислени нулеви групи отново по 25-30 деца.Защо в яслите има ограничение в броя на децата ,а в градините не?Защо там двегодишните са отглеждани от учителки ,а не от медицински сестри?Две годишните деца се отглеждат по различен начин в градини и ясли.В градините персонала е много по-малко ,условията не отговарят на изискванията за тази възраст,хранят двегодишните по меню и с храни за 3-7 годишни ,но никой не ги проверява и санкционира -ЗАЩО ? Това не е ли сериозно нарушение и недобросъвестно увреждане на здравето и развитието на двегодишните деца?Помислете върху това уважаеми господа здравен и образователен министър !

Автор: Митка Тодорова (11.03.2017 14:03)

Наредба за стандартите за ранно детско развитие

По какъв начин ще се осъществяват тези области!?Кои дейности ще се развиват - ще имат ли музика, рисуване, конструиране, математика, български , физическо ?.При планирането в дневника, как ще се описват!?

Автор: Веселка Йонкова (10.03.2017 09:33)

НАРЕДБА за стандартите за ранно детско развитие

???? ? ?? ??????? ?????? ?? ????? ????????. ?????? ??? ? ?????? ?? ????????? ?????????? ??
?????? ????????? 30 ??????, ?????? ????????? ?? ????????????????? (?????? ? ??) ?? ??????????
????????? ?? ?? ????????? ???????. ??? ? ?????? ?????? ????????????????? ??????????. ?????? ? ?? ?????
????????? ??????

История

Начало на обществената консултация - 07.03.2017

Приключване на консултацията - 06.04.2017

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.